

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

PROGRAMMABEGROTING 2026-2029

Willem Thewissen

Chantal Meijers

Ingrid van Es

Kyle Hoeveler

Leon Fredrix

Jean de Vries

Voorzitter,

Ik trap namens CMB af en Jean de Vries neemt het stokje over. We zullen het af en toe over dezelfde punten hebben maar wel vanuit een ander gezichtspunt. Cijfers en kengetallen zal ik u deze keer besparen. We beschouwen een deel van de toekomst van Stein.

Een toekomst die we soms moeten proberen voor te zijn. Dat voorkomt veel ellende. Als gemeente hebben we bijvoorbeeld veel te maken met instanties die hun eigen verantwoordelijkheden hebben maar wel binnen onze Steinse grenzen.

Verantwoordelijkheden die vooral onze inwoners raken.

We mogen het lot van inwoners niet in de handen leggen van dit soort instanties, vaak logge overheidsorganen.

Pak nu alle verdriet, zorgen en kosten die de gerezen problemen met brug Urmond veroorzaken. Wij stellen daar een simpele, maar dringende vraag bij: Wat leren we hiervan?

Zijn we voorbereid op de volgende brug die 'afgeschreven' wordt? Weten we eigenlijk in welke staat de andere bruggen verkeren?

Of moeten we straks, bij elke afsluiting, opnieuw constateren dat we te laat zijn en niet meer kunnen anticiperen op het ongemak?

Die toekomst moeten we voor zijn. Wij roepen het college in een motie (1) op om een Steins bruggen- en infrastructuurplan te presenteren. Wij moeten als gemeente de regie over de bereikbaarheid binnen onze grenzen, pakken en houden. Want als we een ding geleerd hebben, is dat: onze afhankelijkheid van Rijkswaterstaat en anderen zoveel mogelijk te minimaliseren.

Voorzitter,

Als we verder naar die toekomst kijken, zien we een demografische realiteit die niemand kan ontkennen:

Stein vergrijst in een ontzettend snel tempo.

Over tien jaar hebben we volgens alle prognoses misschien zelfs te veel woningen.

Maar tegelijk hebben we te weinig passende woningen.

Geprobeerd wordt om de woningmarkt te ontsluiten. Zeg maar om ouderen uit hun huidige, te grote eengezinswoning, te krijgen. Dit door in te zetten op zorg- en leeftijdsbestendige woningen. Op zich is dat prima maar we constateren dat deze maatregel alleen niet zorgt voor het gewenste resultaat. Het bouwen van, of het ombouwen van huidige complexen en grotere huizen tot, starterswoningen is noodzaak. We moeten de starters in Stein houden anders worden we snel een, in alle respect, bejaardendorp.

CMB pleit er ook voor om te voorkomen dat er gescheiden wijken voor ouderen en aparte zones voor jongeren, ontstaan. Samen maken we elkaar immers sterker.

Stein moet een dorp zijn waar jong en oud elkaar ontmoeten, waar zorg en zelfstandigheid samengaan, waar je oud kunt worden zonder afgesloten te raken.

En bij dat ouder worden hoort ook de mogelijkheid om mee te denken.

We hebben een jeugdraad — een waardevolle raad, voorzitter — maar we hebben nog geen Ouderenadviesraad.

Terwijl juist die groep, fitte senioren, met enorme kennis en levenservaring, steeds groter en steeds belangrijker wordt.

CMB vraagt het college via een motie (2) om hier nu eindelijk in het eerste kwart van 2026 werk van te maken. We moeten een Ouderenadviesraad oprichten, zodat ouderen niet alleen onderwerp van beleid zijn, maar ook vormgevers van dat beleid. Deze groep wordt steeds groter 30% van onze inwoners is 65 jaar of ouder en dit percentage loopt snel op. De adviesraad Sociaal Domein wordt in dit verband vaak genoemd als oplossing maar ik wil u erop wijzen dat het om een fitte groep mensen met hun eigen wensen en behoeften gaat.

Voorzitter,

Ook over duurzaamheid maken we ons zorgen. We lazen al veel beleidsstukken, zien redelijke bedragen in de begroting maar zien na al die jaren nog niet veel resultaat.

Verduurzaming van gemeentelijke gebouwen, gebruikt door diverse verenigingen, laat bijvoorbeeld nog steeds op zich wachten. De verenigingen betalen de rekening.

Zoals bekend liggen er plannen voor een warmtenet Zuid-Limburg, voorheen “het groene net”, met restwarmte van Chemelot als bron.

Maar wat gebeurt er als juist daar bedrijven stoppen, of als de restwarmte simpelweg niet meer beschikbaar is? Er staan de chemische sector grote veranderingen te wachten.

Vynova en Fibrant sluiten de fabrieken. OCI staat te koop. Sabic sloot al een kraker en kijkt met een schuin oog naar sluiting van de fabrieken in Europa.

Wat betekent dat, nog los van al die werkgelegenheid, voor Stein?

Gaan we mee in regionale heel kostbare warmte plannen zonder zeker te weten of ze haalbaar zijn, of ontwikkelen we onze eigen duurzame koers — kleinschaliger, realistischer, dichterbij de inwoners?

De klimaatverandering laat ondertussen ook niet op zich wachten. We lezen steeds vaker dat de Maasdijken in delen van Zuid-Limburg niet voldoen aan de nieuwe veiligheidsnormen. Meers, Urmond, Maasband en Berg aan de Maas liggen in een kwetsbaar stroomgebied. Hoe moeten we hier verder mee tot 2050? Want dan moeten de dijken voldoende versterkt zijn.

Wij willen over dat traject en in het belang van de veiligheid van de inwoners, duidelijkheid.

En veiligheid is in al zijn facetten misschien wel het belangrijkste punt. Het gaat hier te ver om daarover in 15 minuten uit te wijden. Het mondiale toneel rekenen we voor het gemak niet mee. Dan rest naast de veiligheid van Stein als buur van de Maas nog steeds de veiligheid van Stein als buur van Chemelot. Ook de veiligheid op straat blijft een aandachtspunt. Onze inwoners moeten zich gewoon comfortabel kunnen voelen. Altijd en overal. In dit licht besteden we via een motie (12), alweer, aandacht aan het stelselmatige wangedrag dat ons mooie kasteelpark in Elsloo teistert.

COMMUNICEREN MET BURGERS

POLITIEKE VERENIGING TE STEIN

Voorzitter,

Dan iets waar CMB al jaren voor pleit: investeren in de gemeenschap.

Verenigingen, sportclubs, dop's, koren, fanfares, toneelgroepen ze zijn het cement van onze samenleving.

Ze zorgen voor ontmoeting, voor samenhang, voor mentale gezondheid.

En dat, voorzitter, bespaart geld.

CMB is ervan overtuigd dat elke euro die we hierin investeren, zich dubbel en dwars terugverdient in lagere kosten binnen het sociaal domein. Onze grootste kostenpost.

Als mensen zich gezien, gehoord en verbonden voelen, is er minder eenzaamheid, meer beweging, meer plezier, meer verbinding, meer kracht in de samenleving. En veel minder zorgvraag. Verenigingen, clubs, gezelschappen, zorgen hier samen voor.

Alle euro's in dit verband zijn preventieve sociale investeringen. Dit principe moet in een begroting zichtbaar worden.

En voorzitter, hier wil ik ook het Steinerbos aanhalen. Dat park moet blijven en is hartstikke belangrijk voor het Steinse toerisme. Maar het kan het in onze ogen vele malen belangrijker worden voor de Steindenaren zelf. Het besluit dat er weer een miljoen injectie naar het park is gegaan, is genomen. Daar wil ik niet veel woorden meer aan vuil maken. Dat dit gedaan is zonder dat aan die injectie duidelijke plannen ten grondslag lagen (en nog steeds niet liggen) is wel een kwalijke zaak. Daar willen wij ons van distantiëren. We hopen dat het de laatste keer was maar zien dat eerlijkheidshalve donker in.

Voorzitter,

Als CMB blijven we kritisch. Over 4 maanden zijn de gemeentelijke verkiezingen. Je merkt dat vandaag al aan het aantal en de soort amendementen en moties. We worden royaler zeg maar en "nee" zeggen zal moeilijk zijn.

Maar met het oog op de verkiezingen van 2026 nog het volgende. Onze inwoners zijn, net als wij, blij dat we op een plek leven waar de mensen stemrecht hebben en invloed kunnen uitoefenen. Hoe mooi zou het zijn als dat stemrecht en die invloed ook na het bolletje kleuren, optimaal tot uiting komt. Als we die ene raad, die 19 gekozen leden, niet opdelen in 2 kampen heeft dat alleen maar voordeel voor de inwoners. Die 19 raadsleden hoeven geen vrienden te zijn. Maar ze zijn dan wel gelijkwaardig en dat verdienen die raadsleden maar zeker ook de inwoners. Alle stemmen blijven tellen.

De kampen coalitie en oppositie zijn uit de tijd. Zeker in een gemeente als Stein waar we in redelijke mate hetzelfde denken over de dingen. De zaken waarover we echter van mening verschillen, zullen, als we echt 1 raad zijn, in ieder geval veel beter, kritischer en eerlijker beschouwd worden.

Dat scheelt veel gedoe en is pas echt democratisch en onze inwoners plukken daar de vruchten van.

Dank u wel, voorzitter.

Voorzitter, beste mensen,

CMB-KRANT EN INLOOPAVONDEN

Met vereende kracht en groot enthousiasme hebben wij als CMB weer de CMB-KRANT samengesteld en bezorgd bij onze inwoners. Daarin staan ook onze inloopavonden "Kôm èns op bezoek bie 't CMB" vermeld. Inmiddels hebben er deze week 3 inloopavonden plaatsgevonden en volgen er volgende week nog 2. Tijdens de inloopavonden bespreken de inwoners met ons wat er bij hun leeft. Enkele opmerkingen tijdens de inloopavonden:

- Inwoners zijn benieuwd naar de woningbouw. Wat is de stand van zaken van woningbouw in Meers (oude schoollocatie en oud voetbalterrein)?
- Slecht wegdek in Meers. Wanneer gaat daar iets aan gedaan worden?
- Straatwerk tegels slecht teruggelegd en achtergelaten na werkzaamheden. Hoe zit het met toezicht daarop?
- Kan er bij de oversteekplaats bij het winkelcentrum geen verlichting komen?

Voorzitter eigenlijk was het mijn bedoeling om vandaag hier voor te lezen uit de CMB-krant. Maar ik heb geconcludeerd dat dat niet meer echt nodig is. Van de lezers ontvangen we veel positieve reacties over de CMB-krant, helaas ook wel een iets minder positief. Zelfs de coalitie heeft de CMB-krant goed gelezen. Dit blijkt wel uit het amendement inzake de nullijn. Meermaals heeft CMB aandacht gevraagd voor de standaard indexering van de gemeentelijke belastingen. Waarom die jaarlijks verhogen terwijl er sprake is en was van ruime begrotingsoverschotten? Als antwoord kregen we dan bijvoorbeeld te horen dat dat in het belastingbeleidsplan was besloten.

In de CMB-krant heb ik daar zelf ook weer aandacht aan besteed. Voorzitter, ik lees voor: "Wat ik betreurt, is de jaarlijks stijgende belastingdruk en heffingen voor burgers en ondernemers. Als accountant stel ik vast dat de gemeente er financieel goed voor staat; lasten hoeven dus niet jaarlijks te stijgen. Dat is een politieke keuze die nu wordt gemaakt." Einde citaat.

Gelukkig heeft de coalitie dit ook goed gelezen en het zich aangetrokken. Schijnbaar werkt zo'n tekst in de CMB-krant beter dan de tekst te benoemen in de algemene beschouwingen. Eindelijk trekt de coalitie zich de gemeentelijke lastendruk voor onze burgers en ondernemers aan, 3 jaar lang hoor je ze er niet over en nu wel. Zou het daarbij alleen toeval zijn dat er toevallig volgend jaar weer gemeenteraadsverkiezingen zijn? Als CMB vragen we ons wel af of het bij deze nullijn moet blijven of dat er een hogere compensatie dient plaats te vinden. Mogelijk dat we daarvoor nog een subamendement zullen indienen, dit afhankelijk van de uitkomsten van het debat wat we straks zullen voeren.

RISICO'S

Voorzitter, over een aantal dossiers maken we ons toch wel grote zorgen.

Als voorbeeld noemen wij WMO, Sociaal Domein, Jeugdzorg, Brug Urmond, Dossier BAG en Dossier Steinerbos. Dossiers met mogelijk grote impact.

De 1^e 3 zijn vanzelfsprekend. Iets dieper zullen we ingaan op de laatste 3 dossiers.

BRUG URMOND

Wat betreft de brug in Urmond maken wij ons grote zorgen en dan met name op het gebied van bereikbaarheid en veilige omleidingsroutes en alternatieve reisopties. Maar ook voor wat betreft toekomstige brugrenovaties maken wij ons zorgen, vandaar onze motie. Als Gemeente Stein vanaf januari 2025 het net zo daadkrachtig had aangepakt als het Aktieplatform dan was een noodbrug wellicht wel mogelijk geweest. Want het grootste probleem is nu de tijd, lezen wij.

Inwoners van Urmond raken gefrustreerd. Op 1 december gaat de brug voor minimaal 18 maanden dicht. Dit is over een dikke 3 weken. Wat is nu concreet op die datum geregeld dat de ouderen en kinderen veilig naar de andere kant van het kanaal kunnen? Klopt het dat de inwoners de omleidingsroute voor kinderen jonger dan 12 jaar niet geschikt vinden gezien de veiligheid? Maar dat RWS de omleidingsroute wel veilig vindt? Klopt het dat ouderen worden doorverwezen naar de Omnibuzz of de wensauto, terwijl deze laatste al te maken heeft met capaciteitsproblemen?

DOSSIER BAG

In de begroting zien we dat ons risico is verhoogd van € 2,5 miljoen naar € 6 miljoen. Voor ons als kleine gemeente toch een enorm hoog bedrag. In de beantwoording van de vragen lezen we dat het volledig verwijderen van de achtergelaten afvalstoffen circa € 13 miljoen gaat kosten. Wat is hier in het verleden fout gegaan en als we voor dit dossier een verantwoordelijke kunnen aanwijzen, wie zou dat dan zijn?

DOSSIER STEINERBOS

Nog zo'n voorbeeld dossier van hoe het niet moet. Jaren geleden hebben we Steinerbos op afstand geplaatst en er een B.V. van gemaakt. Ook is toen afgesproken dat er geen extra geld meer naartoe zou gaan. Extra geld ten tijde van corona dat kunnen wij nog begrijpen. Maar wat ons dit jaar weer is gebeurd, daar hebben wij geen begrip voor. In 2025 stonden we met de rug tegen de muur toen Steinerbos B.V. weer om extra geld kwam vragen. De B.V. moest eerst voor ruim € 2 miljoen extra geld hebben en een strategisch toekomstplan zou later dit jaar volgen. Als CMB hielden we onze rug recht en gingen wij hier niet mee akkoord, helaas de meerderheid van de raad wel. We zijn nu weer ruim een half jaar verder en we hebben nog geen strategisch toekomstplan. Kunnen we als gemeente concluderen dat we het in de toekomst niet meer in die volgorde moeten doen?

PARTICIPATIEBELEID

Voorzitter, recent hebben we een themavond voor de raad met het onderwerp Participatie mogen bijwonen. Hierin wordt aangegeven dat het participatiebeleid nog niet klaar is en nog even op zich laat wachten.

In de komende periode staan er een aantal grote projecten op de planning. We noemen een aantal voorbeelden, Dorine Verschureplein, oude kern Catsop, gebiedsvisie Oud Urmond. We merken de laatste tijd op dat we als raadsleden voor sommige participatiebijeenkomsten met inwoners wel een uitnodiging ontvangen, maar voor de meeste bijeenkomsten niet. Wat maakt hierbij het verschil dat we soms wel en soms niet uitgenodigd worden? Is dit onderwerp of afdeling gebonden? Het gaat ons als raadsleden er niet om om het woord te voeren op zo'n avond, maar we willen wel graag weten wat er speelt in onze kernen. Graag zouden we dan ook zien dat er voor de participatieavonden met inwoners een soort van agenda/activiteitenplanning zou komen. We willen het college vragen of ze dit kan toezeggen?

Tot zover onze inbreng.

Dank voor uw aandacht.